

Täysistunto

Torstai 22.5.2025 klo 16.00—19.56

7. Kissojen vapaana pitäminen kiellettävä

Kansalaisaloite KAA 3/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelua. Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.21 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! Aloitteessa ollaan huolissaan ennen kaikkea kissojen ulkoilutusta koskevan lain epäselvyydestä. Olen tästä eri mieltä. Nykyinen oikeustila ei mielestäni ole erityisen epäselvä kissojen ulkoilun osalta. Vapaa ulkoilu on kissoille yleisesti ottaen sallittua paitsi sellaisissa tilanteissa, joissa sen voi katsoa olevan kissalle vaarallista, esimerkiksi suurten teiden läheisyydessä, tai sitten erikseen laissa kielletyissä paikoissa, kuten esimerkiksi leikkikentällä. Minä tulkitSEN niin, että tämä lain epäselvyydeksi koettu ilmiö johtuu siitä, että kissojen ulkoilutus on poliittisesti kiistanalainen asia, asia, josta meillä erilaisilla keskustelupalstoilla käydään hyvinkin tulista keskustelua. Näin ei ole pelkästään Suomessa, vaan itse asiassa ainakin kaikkialla länsimaissa käydään suurin piirtein samanlaista keskustelua parhaillaan kuin Suomessakin. Itse olen lukenut aiheesta paljon myös kansainvälistä kirjallisuutta, ja muun muassa eräs filosofi määritteli kissojen ulkoilutuksen kysymykseksi, joka kaikkein parhaimmalla tavalla kiteyttää erilaisten ympäristöön ja eläinten oikeuksiin liittyvien intressien tällöisen kulminaatiopisteen, sellaisen keskiön, jossa kaikki ovat ikään kuin tavalla tai toisella suhteessa toisiinsa.

Kissojen ulkoilutuksesta käydyssä keskustelussa on vastakkain paljon erilaisia intressejä. Siinä on ensinnäkin kysymys tietysti hyvin toisistaan poikkeavista näkemyksistä siitä, mitä pidetään kissojen etuna ja mikä on kissojen hyvinvoinnin mukaista. Tulisiko enemmän korostaa sellaista ympäristöä, jossa kissan suojelu ulkoisilta vaaroilta korostuu, jolloin sisällä pito tai hyvin rajattu ja valvottu ulkoilu on ilmeinen vaihtoehto, vaiko sitten sellaista kissan hyvinvointikäsitystä, jossa ajatellaan, että kissan on luontaisesti saatava enemmän virikkeitä kuin mitä esimerkiksi sisätiloissa pystytään kissalle tarjoamaan, ja että kissa ei näin voi voida hyvin, jos ei ole mahdollisuutta laajempaan liikkumiseen?

Tähän samaan keskusteluun liittyy myös aika laaja keskustelu kissojen vaikutuksista ympäristöön. Tätäkin käydään kansainvälisesti, ja siitä on aika paljon jo tässä vaiheessa tutkimusta. Kissahan on useimmissa maailman maissa, ellei kaikissa, vieraslaji, ja esimer-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2025 vp

kiksi Suomessa villiintynyttä kissaa pidetään haitallisena vieraslajina niiden vaikutusten johdosta, joita sillä on ympäröivään biodiversiteettiin.

Vähäinen ei ole myöskään lemmikkiteollisuuden osuus tässä keskustelussa. Erityisesti 1950-luvulta lähtien sisäkissuus on tukenut myös laajan ja erittäin tuottoisan lemmikkiteollisuuden syntymistä. Kissanhiekat, kissan lelut, kissan virikkeet, kissan kiipeilypuut ja kissanruoka muodostavat jo nykyään ihan merkittävän teollisuuden alan.

Sitten on tietysti jatkuvasti muutoksessa oleva käsitys oman ympäristön hallinnasta, ja nyt en puhu kissojen ympäristön hallinnasta, vaan siitä, miten ihmiset ajattelevat, mitä tarkoittaa oma piha tai oman lähiympäristön hallinnassa pitäminen ja miten sellaisiin yllättäviin tekijöihin kuin vapaana liikkuviin muihin olentoihin suhtaudutaan.

No, jos tämä kansalaisaloitteen esitys toteutuisi, niin sitä on usein perusteltu sillä, että sen jälkeen kissojen asema olisi niin kuin muiden lemmikkien, ja on käytetty esimerkkinä koira. Näinhän ei suinkaan kävisi. Tämän kansalaisaloitteen myötä ei syntyisi velvoitetta kissojen ulkoilutuksen järjestämiseen kytkettynä samalla tavoin kuin tällä hetkellä meillä on säädetty koirien ulkoilutusvelvollisuudesta. Meillä ei myöskään olisi tämän kansalaisaloitteen puitteissa niitä erilaisia vapaana olon mahdollisuuksia, joita meillä nykyään yhteiskunnassa on koirille, kuten metsästys, erilaiset koirapuistot ja mahdollisuus liikkua ihmisen kanssa kytkeättömänä, kunhan on välittömästi kytkettävissä, taajamien ulkopuolella tiettyinä vuodenaikoina. Oleellisinta ehkä tässä on, että kissa ei ole koira, ja näin ollen ei voida yksiselitteisesti ajatella, että se, mikä toimii koiralle, toimii myös kissalle, niin kuin me emme voi ajatella, että se, mikä toimii ihmiselle, toimii koiralle taikka kissalle. Kysymys on eri lajeista, ja milloin jonkun lajin kohdalla mietitään niitä lemmikkiyden ehtoja, niin lajityypillisuus on otettava huomioon.

No, miten sitten kissojen ulkoilusta olisi säädettävä? Nykyinen säätely Suomessa on minun mielestäni melko hyvä, koska se jättää aika paljon niin sanotun maalaisjärjen tai terveen järjen mukaista harkintaa ja erilaista aluekohtaista soveltamista. Se ottaa aika hyvin huomioon sen, että meillä on hyvin erilaisia ympäristöjä ja hyvin erilaisia tilanteita, ja myös välillisesti sen, että meillä on hyvin erilaisia kissayksilöitä ja kissojen kotiolosuhteita, jolloin tarpeet, tilanteet ja erilaisten intressien painotukset vaihtelevat tosi paljon.

Mikäli kissojen ulkoilutuksesta haluttaisiin sitten säädellä laissa tarkemmin, niin siitä meillä ei ole erityisen hyviä kansainvälisiä esimerkkejä, mutta seuraavassa puheenvuorossa ajattelin hahmotella joitakin periaatteita siitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

19.28 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kiitos kissa-aloitteen tekijöille siitä, että nyt voimme puhua myös eläinten hyvinvoinnista ja eläinten oikeuksista, joista puhutaan aivan liian vähän ja harvoin täällä istuntosalissa.

Jos eläimen ottaa, niin siitä täytyy tietysti pitää hyvää huolta. Olen aivan järkyttynyt karmeista eläintenpitorikoksista, joita tapahtuu jatkuvasti. Voimme lukea lehdistä näistä oikeustapauksista, ja ne ovat vain ihan pieni kärki siinä, kuinka paljon tapahtuukaan eläintenpitorikoksia ja -rikkomuksia. Rangaistukset näistä ovat aivan liian lieviä. Muun muassa kissojen kohdalla kissoja hylätään valtavan paljon, jätetään heitteille. Tällaisia ihmisiä, jotka näin tekevät, en ymmärrä lainkaan. Kissapopulaatioihin syypää on ihminen.

Jos mennään tähän aloitteeseen, niin olen pitkälti samoilla linjoilla kuin edustaja Kontula. Tähän aloitteeseen kaipaisin sellaista maalaisjärkeä. Kissoista totta kai täytyy huoleh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2025 vp

tia, mutta kiinnipito sisällä on täysin mahdoton ajatus etenkin taajamien ulkopuolella. Maaseudulla ja maalaistaloissa kissa kuuluu kalustoon, ja kyllä kissan täytyy vapaasti saada käyskennellä siellä pihalla ja mennä vaikka naapurustoon käymään. Kissan kahlitsemisen sisälle on mahdottomuus.

Muutama sana: Kun olin nuori tyttö, niin meillä oli Misu-kissa, noin viisivuotias komia kolli. Kun navettaan tehtiin remontti, niin Misu otti nokkiinsa ja lähti kotoa. Kymmenen vuoden kuluttua tunnistimme hänet, kun hän tuli takaisin kotiin hyvin rupisena ja räyhäisenä ja laihana. Oli ollut varmaan aika kovat kymmenen vuotta, mutta sen jälkeen hänestä tuli sisäkissa, ja niin rakas. Nuorempana minulla oli myös äitikissa, joka sai viisi pentua. Kaikki olivat erivärisiä, yksi pidettiin, ja neljä sain sitten sijoitettua. Ei tarvinnut yhtään tappaa.

Täytyy sanoa, että on sitten kysymys kissasta, koirasta, hevosesta, kilpikonnasta tai mistä tahansa lemmikkieläimestä, niiden merkitys ihmiselle fyysisesti ja varsinkin henkisesti puolelta, on valtava, ja sitä pitää arvostaa ja kohdella eläimiä hyvin. Tällä hetkellä minulla on kaksi koiraa. Ilman Marskia ja Heroa en varmaan olisi henkisesti tässä vireessä. Ne, tai he, ovat auttaneet minua hyvin paljon elämässä.

Tosiaan kiitos aloitteen tekijöille, mutta en voi yhtyä siihen, että kissan pitäminen kiinni olisi mahdollista, joten tätä kansalaisaloitetta en voi näin ollen kannattaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

19.32 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä, koska tämä tarjoaa tässä salissa harvinaisen mahdollisuuden päästä keskustelemaan eläimistä ja vieläpä erityisesti kissoista, jotka aika usein unohtuvat keskusteluisista.

Edustaja Kontula tuossa hyvin kuvasi sitä asetelmaa, jossa meillä on siis ihmisyyhteisöjen tuhatvuotinen yhteinen historia sekä koirien että kesykissojen kanssa, ja syystä tai toisesta erityisesti tässä viime vuosikymmeninä koiran asema ikään kuin laillistettuna yhteisön jäsenenä on tunnustettu paljon paremmin kuin kissojen kohdalla on käynyt. Jostain syystä kissa on edelleenkin vähän tällainen lainsuojaton, ja myös kissojen kaltoinkohdeltu on äärimmäisen paljon järkyttävämällä tavalla yleisempää kuin esimerkiksi koirien kohdalla.

Meillä on aiemminkin täällä salissa keskusteltu kansalaisaloitteen pohjalta tämmöisestä kissapopulaatio-ongelmasta, joka perustuu siihen, että Suomessa hylätään arviolta vähintään 20 000 kissaa vuodessa, mikä on siis aivan käsittämättömän järkyttävä luku. Meillä on siis suuri joukko kissoja, joita kukaan ei tunnista omakseen, ja sitten kehittyy tällaisia kissapopulaatioita, jotka ovat erittäin surullinen eläinsuojeluongelma. Nämä kissayhteisöt kärsivät todella pahoista terveydellisistä haasteista. Yhteiskunta on toistaiseksi vähän kääntänyt katsettaan tästä ongelmasta, ja monet eläinsuojelujärjestöt kamppailevat todella vähin resurssein siitä, että he sitten pyrkivät hoitamaan näitä syntyneitä kissapopulaatio-ongelmia hyvin pienellä yhteiskunnan tuella.

Meillä on viime kaudella pyritty ratkaisemaan tätä ongelmaa siten, että linjattiin siitä, että vuoden 2026 loppuun mennessä tulee perustaa kissoille rekisteri, joka edesauttaa sitä, että jatkossa sitten kaikki kissat, jotka ovat tämmöisen vastuullisen omistajan omistamia lemmikkejä, voidaan tunnistaa rekisterin kautta ja tunnistusmerkinnän kautta. Valitettavasti syystä tai toisesta nykyhallitus ja nykyinen maa- ja metsätalousministeri eivät ole juu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2025 vp

rikaan tämän kissarekisterin edistämisestä täällä puhuneet. Kysyin tästä asiasta kirjallisen kysymyksen kautta toissa vuonna, ja silloin ainakin vastauksesta sain sen käsityksen, että rekisterin perustaminen vuoden 2026 loppuun mennessä tulee olemaan varmaan aika haastavaa. Olisi syytä pitää huolta siitä, että esimerkiksi nyt vaikka tämän kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä myöskin siellä valiokunnassa palattaisiin tähän keskusteluun ja selvitetäisiin, mikä tämän kissojen rekisteröinnin tulevaisuus on. Siitä kuitenkin viime kaudella hyvin pitävästi on linjattu lainsäädännössä, ja meidän olisi tärkeätä pyrkiä vähentämään kodittomien kissojen määrää ja ehkäisemään näiden puolivillien kissapopulaatioitten syntymistä.

On todella tärkeää, että keskustelemme täällä jatkossakin eläinten hyvinvoinnista ja eläinten oikeuksista. On aika lailla selvää, että ihmisiä eläinten kohtalo kiinnostaa todella paljon, mistä kertoo sekin, että näitten kansalaisaloitteitten kautta tämä asia useimmiten tänne tuntuu nousevan. Sen sijaan ehkä muuten toivoisi, että lainsäädäntökeskustelussa täällä parlamentissa nämä ongelmat ja haasteet, joita on, tulisivat esille myös esimerkiksi hallituksen toimesta ja niihin pyrittäisiin löytämään ratkaisuja.

Oikeastaan vielä tässä korostan sitä, että meidän kaikkien vastuulla on pitää huolta siitä, että kissa saa eläimenä tarvitsemansa arvostuksen tässä yhteiskunnassa ja kissoista pidetään yhdessä huolta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

19.37 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Minäkin haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä siitä, että aloite tarjoaa mahdollisuuden käydä tässä salissa keskustelua eläimistä ja niiden hyvinvoinnista. Sitä tapahtuu aivan liian harvoin.

Täällä on jo puhuttu hyvin siitä, miten kissojen asema on monella tapaa lainsuojaton. Itse ajattelen, että kissojen vapaana pidon rajoittamista voi pitää perusteltuna toimenä sekä luonnon että itse kissojen kannalta. Vapaana liikkuvat kissat ovat uhka luonnonvaraisille eläimille, erityisesti linnuille. Vaikka kissat ovat pitkään saaneet kulkea vapaana, kissa ei Suomen luontoon kuulu. Kissat itse puolestaan altistuvat vapaana ulkoillessaan monille vaaroille, kuten liikenteelle tai joutumiselle petojen saaliiksi.

Kissa on lemmikki, jonka hyvinvoinnista vastaa kissan omistaja. Omistajan tulee huolehtia, että kissa voi täyttää käyttäytymistarpeitaan turvallisesti. Taajamissa ulkoilun voi järjestää ulkotarhassa tai valjaissa kissaa ulkoiluttamalla, ja taajamien ulkopuolella kissat saisivat edelleen liikkua vapaana omistajan tontilla. Ajattelen, että päätös kissojen vapaana pidon rajoittamisesta olisi oikea askel asenteiden muutoksessa kohti parempaa kissojen arvostusta lemmikkeinä.

Tästä kissarekisteristä, mihin edustaja Holopainen viittasi: Maa- ja metsätalousvaliokunnassa, jossa itse istun, tämä rekisteri on ollut puheissa, mutta toistaiseksi on jääty odottamaan asian etenemistä EU:ssa. Toivon, että tämän aloitteen myötä asiaa saataisiin eteenpäin tarvittaessa kansallisin keinoin. Kuten edustaja Holopainen tosiaan tässä viittasi näihin kissapopulaatioihin ja villiintyneisiin sellaisiin, se on todella haastava ongelma nimenomaan kissojen kannalta. Ne usein saavat alkunsa leikkaamattomista, valvomatta ulkona liikkuvista lemmikkikissoista. Suomessa on satoja kissapopulaatioita, ja yhdessä populaatiossa voi olla sataakin kissaa. Nämä kissapopulaatiot työllistävät eläinsuojeluyhdistyksiä eniten koko Suomessa, ja ajattelen, että tämä tilanne on kestävämpi niiden kissojen hyvinvoinnin kannalta. Tähän ongelmaan tämä kissarekisteri osaltaan auttaisi ja olisi tärkeä työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2025 vp

kalu hallitsemaan kissoja nimenomaan lemmikkieläiminä ja auttaisi ratkomaan myös monia niistä ongelmista, joihin tässä kansalaisaloitteessakin viitataan. Eli todella toivon, että sitä saadaan eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Kissojen asemaa lemmikkeinä tulisi vahvistaa. Siksi tämänkin kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä keskeinen huomio tulisi pitää kissojen turvallisuudessa, hyvinvoinnissa ja arvostuksen parantamisessa. Toivon todella, että maa- ja metsätaloustaloustieteiden tutkimuskeskuksessa huolella käsitellään tätä kansalaisaloitetta ja löydetään ratkaisuja kissojen arvostuksen ja hyvinvoinnin parantamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kontula.

19.40 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossani lupailin tässä nyt hahmotella vähän mahdollista kissojen säätelyratkaisua, mutta ensin täytyy käyttää hieman aikaa eräiden edustaja Elon esittämien väitteiden täydentämiseen.

Ensinnäkin, mikä on kissan etu? Silloin kun me katsotaan kissojen kannalta tätä ulkoiluttamiskysymystä, niin pitää huomioida, että ympäristöt ovat hyvin erilaisia ja kissat ovat hyvin erilaisia. Ei ole määriteltävissä tutkimuksen valossa mitään yhtä ratkaisua, joka olisi kaikille kissoille etu. Me tiedetään, että vapaaseen ulkoiluun liittyy monia vakavasti otettavia riskejä. Niistä Suomessa ehkä kaikkein merkittävin on riski auton alle jäämisestä tai sitten muunlaiset onnettomuudet, erilaiset ulkoloiset tietysti, erityisesti maaseudulla pedot sekä valitettavasti myös ihmisten kissoille aiheuttama uhka. Toisaalta tutkimuksen valossa me tiedetään myös, että sisäkissuus, siis kissan elämä sisätiloissa, aiheuttaa merkittävässä määrin enemmän stressiä ja häiriökäyttäytymistä kuin sellainen elämä, jossa vapaa ulkoilu on mahdollista. Todennäköisesti se aiheuttaa myös liikalihavuutta ja tiettyjä kissoille erittäin yleisiä elintapasairauksia. Toistaiseksi meillä ei ole semmoista tutkimustulosta, joka näyttäisi, että kytkettynä tai tarhassa ulkoilu riittäisi kumoamaan näitä kielteisiä vaikutuksia, joita siitä vapaan ulkoilun kieltämisestä on.

No, kumpi sitten painaa enemmän kissan kohdalla, nämä vapaasta ulkoilusta aiheutuvat riskit vai ko nämä vapaan ulkoilun kieltämisestä aiheutuvat hyvinvointiriskit? Se vaihtelee pitkälti sen mukaan, millaisessa ympäristössä eletään. Ymmärrettävästi, jos satutaan asumaan moottoritien vieressä, riski siitä, että kissa jää auton alle, on huomattavasti suurempi kuin jos asutaan metsän keskellä. Se vaihtelee myös kissayksilöittäin. Jotkut kissat viihtyvät hyvin sisätiloissa, ja selvästikään heidän hyvinvointinsa ei tarvitse ulkoilua ja saattaisi jopa kärsiä ulkoiluun pakottamisesta, kun taas toisten kissojen ja kissojen enemmistön osalta, jos vapaa ulkoilu on turvallisesti mahdollista järjestää, se toisi monenlaisia hyvinvointihyötyjä. Eli jos me katsotaan asiaa kissojen näkökulmasta, meidän pitäisi tunnustaa se, että kissojen kohdalla, aivan niin kuin ihmistenkin kohdalla, on isoja yksilöllisiä eroja, ja kunnioittaa sitä, että sama sääntely ei ole kaikille paras, niin kuin ei se ihmistenkään kohdalla ole.

No, milloin ja miten ja missä määrin kissaa tulee pitää ympäristöriskinä? Myös tämä on semmoinen kysymys, johonka heitellään väitteitä julkisessa keskustelussa aivan liian kevyin perustein.

Jos katsotaan, mitä tutkimus aiheesta sanoo, niin ensinnäkin meidän pitää tehdä ero kodillisiin kotikissoihin ja niin sanottuihin populaatiokissoihin eli villiintyneisiin kissoihin, jotka eivät ole ainakaan säännöllisessä ihmisen ruokinnassa ja joilla ei ole ainakaan säännöllistä pääsyä ihmiskotiin asumaan. Me tiedetään, että tällaiset villiintyneet kissat saalis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2025 vp

tavat kymmenen kertaa enemmän kuin kodilliset kissat. Merkittävä osa niistä tutkimustuloksista, joissa kissojen saalistuksen aiheuttama rasitus paikallisille saaliseläinten populaatioille on ollut merkittävä, ovat olleet sellaisia tutkimuksia, joissa joko näitä kahta ryhmää ei ole eroteltu lainkaan tai joissa populaatiokissojen osuus on ollut hyvin suuri. Eli nämä ovat lähinnä Yhdysvalloissa ja Kanadassa semmoisilla alueilla tehtyjä tutkimuksia, missä kissat pärjäävät luonnossa, siis toisin kuin Suomessa ne pystyvät talvehtimaan viltteillä ja muodostamaan isoja populaatioita, ja missä populaatiokissojen osuus on suuri. Toisaalta tutkimuksesta me tiedetään myös, että kissojen välillä saalistuserot ovat valtavan isoja. Meillä on arviolta 20—50 prosenttia kodillisista kissoista sellaisia, jotka eivät saalista lainkaan. Siis mahdollisesti jopa puolet kissoista ei saalista lainkaan.

Nyt jos me mennään siihen, mitä esitin äsken tässä kissan edun kohdalla siitä, että pitäisi tehdä yksilöllistä harkintaa kissojen välillä, niin kuvitelkaapa, että ihmisten kohdalla argumentoitaisiin niin, että koska jotkut ihmiset rikkovat lakia tai käyttäytyvät huonosti jossaakin asiassa, niin myös niiden ihmisten, joidenka kohdalla tiedetään, että he eivät vastavaan pahuuteen syyllisty, vapauksia rajoitettaisiin merkittävässä määrin ja jopa heidän hyvinvointinsa kustannuksella. Yksilökeskeisessä ajattelussa eli ihmisten kohdalla me emme pystyisi tällaista argumenttia kovin vahvasti esittämään, mutta niin kauan kun me ajatellaan kissoja vain lajina ja keskimääräisinä saalistuslukuina, kissojen kohdalla me voimme esittää sellaisia vaatimuksia, että vaikka joidenkin kissojen tiedetään olevan saalistamatta kokonaan, niin myös heidän vapauttaan, jopa heidän terveytensä uhalla, ollaan valmiit rajoittamaan merkittävässä määrin. Tämä on sellainen kohta, missä ympäristöajattelu, joka on huolissaan eläinpopulaatioista, usein törmää eläinoikeusajattelun kanssa, jossa taas vaaditaan vahvasti eläinten yksilöllisyyden kunnioittamista.

Sitten toinen asia, mikä pitää huomioida siinä biodiversiteettiriskissä, minkä kissa aiheuttaa, on tietysti se, että ympäristöt ovat erilaisia. Saarissa tai luonnonarvoiltaan hyvin herkissä ympäristöissä yksikin kissa voi tehdä valtavaa tuhoa. Samaten suurten kissatiheyksien alueilla, esimerkiksi semmoiset esikaupunkialueet, missä melkein joka taloudessa on kissa tai kaksi, ne saattavat olla hyvin vaarallisia paikallisille pieneläinpopulaatioille. Toisaalta suuressa osassa ympäristöjä tällaista riskiä ei ole olemassa, ja jälleen tullaan siihen, että säätelyn tulisi olla hajautettua. — Nyt kysyisin, onko siellä muita puheenvuoroja vielä, vai jatkanko nyt saman tien vedoten kansanedustajan vapaaseen puheoikeuteen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ei ole tässä vaiheessa muita. Jatkakaa vielä, kun tiedän, että teillä on 56 sivua, olette kertonut.

No niin, joo, mutta tiivistin vähäsen. — Kolmantena seikkana kissojen ympäristövaikutukseen liittyen on tietysti huomioitava se, että kissan uhka tai haitta pieneläinpopulaatioille tapahtuu usean eri mekanismin kautta. Ensinnäkin on tietysti tämä saalistus, mistä useimmiten puhutaan ja mitä tässä nyt itsekkin olen käsitellyt, ja sitten toisaalta on myös se, että kissojen läsnäolo sinällään, silloinkin kun kissat eivät saalista, saattaa olla merkittävästi esimerkiksi lintujen pesintää haittaava tekijä. Tämä taas lisää edelleen vaikeuskerrointa tässä kokonaisuudessa, koska kissojen läsnäolo on ihan yhtä haitallinen, vaikka ne olisivat hihnassa kuin jos ne eivät ole hihnassa, joten tällaisessa tilanteessa, mikä tyypillisesti tulee käsiin esikaupunkialueilla, missä vaihtoehtoksi vapaalle ulkoilulle esitetään hihnassa ulkoilua, tämä perusongelma siitä, että kissan läsnäolo saattaa häiritä merkittävässä määrin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2025 vp

suvunjakamista, toteutuu kummallakin tavalla. Eli tässäkään suhteessa mitään yhtä paket-tiratkaisua ei ole.

No, kissojen ulkoilusäännöistä keskustellaan kaikkialla, mutta missään ei oikeastaan ole löydetty siihen hyvää ratkaisua. Esimerkiksi missään EU-maassa ei ole kissojen ulkoilun täyskieltoa, vaikka sitä on melkein kaikkialla jollakin tavalla pohdittu. Ehkä pisimmällä kuitenkin tässä sääntelyssä ollaan Australiassa, missä erityisesti villiintyneiden kissojen osalta ympäristöhaitat ovat olleet niin merkittäviä, että siellä on jouduttu tätä aika vakavas-ti pohtimaan. Siellä ne ratkaisut, mihin on päädytty, ovat sellaisia, että sääntely on viety mahdollisimman lähelle sitä kulloistakin ympäristöä. Eli Suomessa vastaava malli olisi kunnallisen tason säätely, eli ei olisi yhtä valtakunnallista one size fits all -mallia vaan ha-jautettu malli, joka ottaa huomioon tämän moninaisuuden.

Ensinnäkin sääntelyssä tietysti tarvitaan jonkin verran ulkoilukieltoja sellaisilla alueilla, missä biodiversiteetin suojaaminen sitä edellyttää, ja sitten sellaisilla alueilla, joilla kielto on jo nyt voimassa ja joilla kissojen turvallisuustekijät estävät vapaan ulkoilun. Tällaisissa tilanteissa, kun kieltoihin sitten mennään, olisi kuitenkin pidettävä periaatteena sitä, että kiellot toteutetaan mahdollisimman lievinä. Eli jos täyskiellon sijasta toimii jokin vähäi-
sempi, vähemmän vapautta rajoittava ratkaisu, niin käytettäisiin sitten sitä. Käytännössä malleja maailmalla on ollut esimerkiksi tiettyyn kellonaikaan liittyvät ulkoilukiellot tai velvoitteet käyttää ulkoillessa huomiokauluria, jotta saalistus on hankalampaa, tai kotita-louskohtaiset kissojenpitorajoitukset, jolloinka hirveän suuria kissatalouksia ei pääse syn-
tymään. Lisäksi silloin, jos joudutaan turvautumaan täyskieltoon tai hyvin merkittävässä määrin vapaata ulkoilua rajoittavaan kieltoon, näille alueille olisi säädettävä ulkoilutusvel-
voite eli kissan ihmiskumppaneille velvoite huolehtia siitä, että kissalla on mahdollisuus ulkoilla joko tarhassa tai sitten hihnassa.

Toiseksi tarvittaisiin tietysti aika paljon valistusta yleensäkin kissoista ja kissojen pitä-misestä lemmikkinä. Kissa edelleen on meille vähän mysteeri. Siitä on aika vähän tutki-musta verrattuna esimerkiksi koiriin, ja siitä tutkimuksesta hyvin pieni osa on valunut kis-sojen kanssa eläville ihmisille. Jos tietäisimme kissojen tarpeet paremmin, varmastikin ne tulisivat myös huomioiduiksi paremmin. Tässä tarvitaan myös lisää tutkimusta.

Sitten kolmanneksi ovat erilaiset rakenteelliset tekijät, joilla tätä ongelmaa voisi taklata. Yksi keskeinen tekijä olisi tietysti infrastruktuurien rakentaminen niin, että se huomioisi paitsi kissojen myös muiden pieneläinten turvallisuustarpeet. Se tarkoittaisi esimerkiksi suurten teiden alitusmahdollisuuksia niin, että ne eivät olisi yhtä vaarallisia ihmisen kans-sa samalla maa-alueella elävälle muulle eläimistölle, mukaan lukien kissoille, tai esimer-kiksi sellaisia ikkunoita, jotka eivät olisi niin vaarallisia linnuille kuin ne tässä meidän ny-
kyisessä rakennuskannassa ovat. Tietysti toinen tämmöinen iso uudistus olisi kissojen saa-listusvietin jalostus vähemmän aktiiviseen suuntaan, mikä auttaisi näihin ympäristöhuo-liin. On hyvin epäselvää, voidaanko sanoa, että ihminen olisi jalostanut kissoja rodun saati lajin tasolla, mutta siinä määrin kuin ollaan, niin tähän asti ollaan pyritty pikemminkin kii-hottamaan kuin hillitsemään saalistusviettiä, koska kissalla on ollut aivan merkittävä rooli siinä, että ihminen ylipäättään on voinut asua kaupungeissa ja varastoida viljaa ja huolehtia kaupunkien ruokaturvasta. Nyt kun tällaista tarvetta ei enää samassa mittakaavassa ole, niin voitaisiin pohtia sitä, onko tätä saalistusviettiä mahdollista pikkuhiljaa viedä toiseen suuntaan, jolloinka rinnakkainelo muun luonnon kanssa olisi sitten helpompaa.

Neljäntenä on sitten tämä populaatiokissojen ongelma, josta täällä jo aikaisemmin on-
kin keskusteltu. Taannoisen kissakriisialoitteen yhteydessä esitettiin monia hyviä toimia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2025 vp

sen suhteen, että populaatiokissojen tilanne tai asia saataisiin Suomessa ratkaistua. Suomessa me ollaan moneen lämpimämpään maahan nähden sinänsä eettis-filosofisesti helpommassa tilanteessa, että Suomessa voidaan katsoa, että kodittoman kissan elämä on niin huonoa, erityisesti talvisaikaan, että sitä voidaan pitää heitteillejättönä ja siihen tulee puuttua ja etsiä kissoille koti, kun taas monissa lämpimämmissä maissa on jouduttu etsimään sellaisia ratkaisuja, joissa melko suurten villiintyneiden kissapopulaatioiden lisääntymistä sitten yritetään jotenkin hillitä. Kysymys on rahasta ja tahdosta aika pitkälle, ja se on tietysti kaikki meidän käsissä. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.